

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OMMAVIY AXBOROT
VOSITALARINING FAOLIYATI**

ADCHTI

*Roman- german va slavyan tillari fakulteti**Fransuz tili yo'nalishi**101-guruh talabasi***Sodiqov Javlonbek O'tkirbek o'gli***Ilmiy maslahatchi: Raupova M. I.**Tel: +998998232301*

Annotatsiya: O'zbekiston Respublikasi ommaviy axborot vositalari (OAV) mamlakatning ijtimoiy, iqtisodiy va siyosiy hayotida muhim rol o'ynaydi. Ommaviy axborot vositalari nafaqat axborot tarqatish, balki jamiyatning fikrini shakllantirishda ham muhim ahamiyatga ega. Ushbu maqolada biz OAV faoliyatining asosiy jihatlari, ularning rivojlanishi, muammolari va kelajakdagi istiqbollari tahlil qilamiz.

Kalit so'zlar: *OAV, senzura, radio, televediniya, raqamli texnologiyalar, matbuot, kontent.*

Аннотация: Средства массовой информации Республики Узбекистан играют важную роль в социальной, экономической и политической жизни страны. Средства массовой информации играют важную роль не только в распространении информации, но и в формировании мнения общества. В этой статье мы анализируем основные аспекты деятельности СМИ, их развитие, проблемы и перспективы.

Ключевые слова: *средства массовой информации, цензура, радио, телевидение, цифровые технологии, пресса, контент.*

Abstract: Mass media of the Republic of Uzbekistan role in the social, economic and political life of the country. Mass media are important not only in information dissemination, but also in shaping society's opinion. In this article we will analyze the main aspects of media activity, their development, problems and future prospects.

Keywords: *mass media, censorship, radio, television digital technologies, press, content.*

O'zbekiston Respublikasi ommaviy axborot vositalari (OAV) mamlakatning ijtimoiy, iqtisodiy va siyosiy hayotida muhim rol o'ynaydi. Ommaviy axborot vositalari nafaqat axborot tarqatish, balki jamiyatning fikrini shakllantirishda ham muhim ahamiyatga ega.

O'zbekistonda OAV tarixi mustaqillikdan oldin va keyin ikki bosqichga bo'linadi:

-davlat nazorati: mustaqillikdan oldin OAVning barcha turlari davlat tomonidan nazorat qilinardi. Axborot faqat hukumat siyosatini qo'llab-quvvatlash maqsadida tarqatilardi, bu esa xalqning haqiqiy fikrini aks ettirmasdi.

Senzura — bu axborot, fikr yoki kontentni nazorat qilish, cheklash yoki taqiqlash jarayonidir. Odatda, bu davlat yoki boshqa tashkilotlar tomonidan amalga oshiriladi va u axborotning tarqatilishiga ta'sir ko'rsatadi.

Senzuraning asosiy jihatlari:

- nazorat: OAV va boshqa axborot manbalaridagi ma'lumotlarni nazorat qilish.
- cheklash: ba'zi axborotlarni tarqatishni cheklash yoki taqiqlash.
- ta'sir: ommaviy fikrni shakllantirishda muhim rol o'ynaydi.

Mustaqillikdan keyin

- O'zbekiston mustaqil davlat sifatida: 1991 yilda O'zbekiston mustaqil bo'lganidan so'ng, OAV erkinligini ta'minlashga harakat qilindi. 2010 yilda OAV to'g'risidagi qonun qabul qilindi¹, bu OAVning erkinligini oshirishga xizmat qildi².

-Yangi imkoniyatlar: OAVlar uchun yangi imkoniyatlar yaratildi, xususan, xususiy telekanallar va gazetalar tashkil etildi. Bu esa axborotning xilma-xilligini oshirdi.

OAVlarning ahamiyati: Mustaqillikdan keyin OAVlar orasidagi raqobat kuchayib bormoqda. Bu sifatli kontent ishlab chiqarishga va yangiliklarni tezda tarqatishga olib kelmoqda.

Ommaviy Axborot Vositalarining Turlari.

O'zbekistonda OAV quyidagi asosiy turlarga bo'linadi:

-televedeniya: mamlakatda ko'plab davlat va xususiy telekanallar mavjud. Masalan, "O'zbekiston 24", "Dunyo bo'ylab" kabi kanallar keng auditoriyaga ega. Televedeniya yangiliklar, ko'ngilochar dasturlar va ta'limiy kontent mavjud.

-Radio: radioeshittirishlar ham muhim rol o'ynaydi. Ko'plab lokal va milliy stansiyalar, masalan, "Yoshlar FM" va "O'zbek Radio", aholiga axborot yetkazishda faoliyat yuritadi. Radioeshittirishlar ko'pincha mobil telefonlar orqali ham tinglanadi.

- Matbuot: gazetalar va jurnallar, xususan, onlayn nashrlar keng tarqalgan. "Xalq so'zi" va "O'zbekiston ovozi" kabi nashrlar aholi orasida mashhur. Matbuotning onlayn versiyalari ko'proq yosh avlodga yo'naltirilgan.

- Internet: internet OAV rivojlanishida yangi imkoniyatlar yaratmoqda. Ijtimoiy tarmoqlar va bloglar ommaviy axborot manbalariga aylangan. Yoshlar orasida "Telegram", "Instagram" va "Facebook" kabi platformalar orqali axborot tarqatish

¹ O'zbekiston Respublikasi OAV to'g'risidagi qonun, 2010.

² Karimov I A.O'zbekistonning rivojlanish strategiyasi, 2015.

kengaymoqda va bu, ommaviy axborot vositalarining yangi formatlarda ishlashini talab qilmoqda.

O'zbekiston OAV faoliyatida bir qator muammolar mavjud:

- Erkinlik va nazorat: OAV erkinligi ba'zan cheklangan, davlat tomonidan nazorat ostida. Bu esa axborotning xilma-xilligini kamaytiradi³.

-Moliyaviy qiyinchiliklar: ko'plab OAVlar moliyaviy resurslar yetishmovchiligidan azob chekmoqda. Bu, o'z navbatida, sifatli kontent ishlab chiqarishga salbiy ta'sir ko'rsatadi. Xususi OAVlar ko'pincha reklama daromadlariga bog'liq.

-Sifatli kontent: OAVda sifatli va muvozanatli axborot yetishmayapti. Ko'plab nashrlar o'z auditoriyasini jalb qilish uchun senzatsion yangiliklarga murojaat qilmoqda⁴. Bu esa axborotning ishonchliligiga salbiy ta'sir ko'rsatadi.

- Ommaviy axborot vositalarining raqobati: raqobatning kuchayishi OAVlar orasida sifatli kontent ishlab chiqarishga bo'lgan talabni oshiradi, ammo bu ko'plab OAVlar uchun moliyaviy qiyinchiliklar keltirib chiqarishi mumkin.

Senzura va nazorat muamolari OAVlarning mustaqilligiga salbiy ta'sir ko'rsatmoqda. Bu jarayonlar OAVlarni ishonchliligini kamaytirishiga sabab bo'ladi.

O'zbekistonda OAV rivojlanishi uchun bir qancha istiqbollari mavjud:

- raqamli texnologiyalar: raqamli platformalarning rivojlanishi OAV uchun yangi imkoniyatlar yaratmoqda. Onlayn nashrlar va ijtimoiy tarmoqlar orqali axborot tarqatish imkoniyatlari kengaymoqda. Bu esa OAVlarning auditoriyasini kengaytirish imkonini beradi.

-xalqaro hamkorlik: xalqaro OAVlar bilan hamkorlik qilish orqali tajriba almashish va yangi texnologiyalarni joriy etish. O'zbekiston OAVlari xalqaro standartlarga mos kelish uchun o'z faoliyatini takomillashtirish zarur.

-erkinlikni oshirish: OAV erkinligini yanada oshirish uchun qonunchilikni takomillashtirish zarur. Bu, OAVning mustaqil faoliyatini ta'minlaydi va axborotning sifatini oshiradi.

-yosh avlodga yo'naltirish: yosh avlodni jalb qilish va ularning ehtiyojlariga mos content ishlab chiqarish OAVlar uchun muhim vazifa bo'ladi. Ijtimoiy tarmoqlarda faoliyat yurutish va yangi formatlar yaratish zarur.

-ta'lim va malaka oshirish: OAV xodimlarini malaka oshirish dasturlari orqali tayyorlash, bu esa professionallik darajasini oshiradi.

Xulosa qilib shuni aytishimiz mumkinki, O'zbekiston Respublikasi ommaviy axborot vositalari mamlakatning rivojlanishida muhim ahamiyatga ega. Ularning erkinligi va sifatini oshirish, raqamli texnologiyalarni joriy etish muhim vazifalardir. OAVlar

³ Abdullaeva M. O'zbekistonda ommaviy axborot vositalarining roli – Tashkent: O'zbekiston Milliy Universiteti, 2020.

⁴ Rasulov A. Ommaviy axborot vositalari va ijtimoiy o'zgarishlar – Tashkent: O'zbekiston Matbuot nashrlari, 2021.

orqali aholi o'z fikrini ifoda etish, jamiyatdagi muammolarni muhokama qilish va ijtimoiy o'zgarishlarga hissa qo'shish imkoniyatiga ega bo'lishi kerak.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi OAV to'g'risidagi qonun, 2010.
2. Karimov I A. O'zbekistonning rivojlanish strategiyasi, sahifa 45-50, 2015.
3. Abdullaeva M. O'zbekistonda ommaviy axborot vositalarining roli – Tashkent: O'zbekiston Milliy Universiteti, sahifa 30-35, 2020.
4. Rasulov A. Ommaviy axborot vositalari va ijtimoiy o'zgarishlar – Tashkent: O'zbekiston Matbuot nashrlari, sahifa 22-28, 2021,